

Zveza organizacij pacientov
Slovenije

Sporočilo za javnost ob Svetovnem dnevu varnosti pacientov

Novinarska konferenca, ZOPS, 20. september 2024, ob 11:00

Ljubljana, 20. september 2024 - Zveza organizacij pacientov Slovenije (ZOPS) je na današnji tiskovni konferenci predstavila zaključke po uspešno izvedeni Strokovni konferenci v ponedeljek 16.9., Dnevu odprtih vrat v 29 zdravstvenih ustanovah v torek 17.9., ter svojo prvo knjižno publikacijo - Zbornik o normativni urejenosti področja kakovosti v zdravstvu s prevodi zakonov o kakovosti in varnosti pacientov devetih držav. Zveza je največjo pozornost namenila spremembi kulture varnosti ter zgledu, ki ga pri tem predstavljajo vodilni predstavniki ne le zdravstvenih ustanov, ampak tudi vseh organizacij, ki tvorijo zdravstveni sistem. Slovenski javnosti so ob tem predstavili nekatere anonimizirane primere zgodb pacientov, ki zahtevajo takojšnje ukrepanje. Po koncu konference so odgovarjali na vprašanja novinarjev glede aktualnega dogajanja glede nove zdravstvene zakonodaje.

Strokovna konferenca

Strokovno konferenco v Novem mestu 16.9.2024 in obiskovalce so ob Svetovnem dnevu varnosti pacientov 17. septembra 2024 pozdravili visoki gostje iz zdravstva, diplomacije in politike, med drugim ministrica za zdravje dr. Valentina Prevolnik Rupel in veleposlanik Kraljevine Nizozemske g. Johan Verboom. Med govorce so bili pacienti s svojim zgodbami, vodilni slovenski strokovnjaki in zdravniki, med drugimi dr. Zlatko Fras, strokovni vodja interne klinike UKC Ljubljana, z odmevnim predavanjem o vlogi diagnostike pri varnosti pacientov, pri čemer je dal prednost pameti pred tehnologijo, g. Johan de Graaf, predstavnik organizacij pacientov iz Nizozemske, o vključevanju pacientov v zagotavljanje varnosti in v odločevalske procese, ter v najvišji stopnji razvoja vključenosti pacientov, tudi na uvajanje inovacij, vključno s kliničnimi raziskavami. Na okrogli mizi o radiologiji je dr. Radko Komadina, predsednik Slovenskega zdravniškega društva, izpostavil pomen radioloških oddelkov kot stičišča vseh specializacij v bolnišnici, ter nujnosti fizičnega stika radiologa tako s pacientom kot s kolegi specialisti z drugih oddelkov. Dr. Polona Campolunghi Pegan, družinska zdravnica, je izpostavila vlogo ZOPS kot tistega novega akterja v zdravstvenem sistemu, ki zaradi zavzemanja za pravice pacientov pomaga osredotočiti sistem k njegovemu bistvu, skrbi za paciente. Prisotni so tudi ugotovili, da delovanje urgentnih centrov brez ustrezne 24 urne prisotnosti radiologov pomeni preveliko medicinsko tveganje, kar vodi v premislek o

Zveza organizacij pacientov
Slovenije

nujnosti racionalizacije mreže. Radiologija lahko prav zaradi številnih anomalij, ki jih to področje v zadnjem obdobju najbolj izrazito kaže, zahteva nujne odločne ukrepe odločevalcev v zdravstveni politiki.

Dan odprtih vrat

Dan odprtih vrat se je od lanske izvedbe v 14 ustanovah povečal na 29 ustanov. V ZOPS poročajo o opaznem premiku v zavedanju zlasti vodstev ustanov, ki so od lanskega tipanja letos dogajanje sprejela za svoje in so ga številni znali izkoristiti ne le za tesnejši stik s številnimi lokalnimi društvi pacientov, ampak tudi za osveščanje javnosti, tako svoje notranje, kot zunanje, da je vodstvo tisto, ki prvo oblikuje kulturo varnosti. Povezanost, soodvisnost, skupno delovanje, so bile besede, ki so v številnih ustanovah zaznamovale dogajanje, ki je bilo po mnenju ZOPS tudi dan dobrih novic slovenskega zdravstva. Za preoblikovanje kulture je nujna tudi sprememba samopodobe. Zdravstvene ustanove po prepričanju ZOPS kažejo voljo do sprememb, marsikje celo večjo kot vodilne ustanove, ki tvorijo zdravstveni sistem. Ob tem se v ZOPS posebej zahvaljujejo vsem vodstvom, ter tudi Združenju zdravstvenih zavodov Slovenije, brez katerega tokratna izvedba vseh aktivnosti ne bi bila mogoča. V ZOPS želijo v prihodnjem letu ponovno še povečati število sodelujočih ustanov, ob tem pa prvič vključiti tudi lekarne in domove starejših občanov.

Zbornik

Zbornik o normativni urejenosti področja kakovosti v zdravstvu je prva knjižna publikacija ZOPS, avtorjev Francija Gerbca, dr. Andreja Robide in Biserke Simčič. Gre za zbornik prevodov zakonov o kakovosti zdravstvene obravnave in varnosti pacientov iz 9 držav. Namen zbornika je odločevalce in vodstvene delavce v zdravstvu, od katerih bi vsi po mnenju ZOPS morali imeti zbornik v svojih knjižnicah, v prvi meri prepričati, da novi slovenski zakon o zagotavljanju kakovosti v zdravstvu ne bo dovolj, nujni bodo zgledi iz prakse. V komentarjih, ki so jih k zakonom pripravili avtorji, je očitno, da so izzivi številni, ter da zahtevajo stalno ukvarjanje s tem področjem. V Sloveniji, po mnenju ZOPS, potrebujemo drugačen odnos do kakovosti in varnosti, manj pa zgolj pogled na normative v izogib temu, da ne bi kršili zakona. Iskati je potrebno ravnotežje med praktičnimi rešitvami in zakonskimi okvirji, nikakor pa to ne pomeni slepega sledenja črki zakona, ampak sledenje načelu varovanja interesa varnosti pacientov, za zdravstvene delavce pa poleg tega tudi priložnost za razvoj nove organizacijske in strokovne kulture varnosti z večjim občutkom za sodelovanje.

Osvetlitev

ZOPS ob zaključku tedna varnosti vse slovenske občine in župane ter županje poziva, da 22. septembra zvečer svoje znamenitosti osvetlijo z oranžno svetlobo, ki je simbol varnosti pacientov. Vse prebivalce Slovenije, zlasti pa tiste paciente, ki menijo, da so bili žrtve zdravstvenih napak, pa pozivajo, da prižgejo oranžne sveče. Vse udeležene prosijo, da fotografije in objave delijo na družabnih omrežjih s ključnikom #SvetovniDanVarnostiPacientov.

Anonimizirane zgodbe

Ob zaključku konference so predstavniki ZOPS novinarjem predstavili nekatere anonimizirane zgodbe pacientov, od katerih so nekatere že objavljene na spletni strani www.zveza-pacientov.si, na primer

zgodbi pacientov Medved in Velikonja, ki sta izmišljena priimka, primera pa sta objavljena z dovoljenjem sorodnikov. Nove zgodbe ZOPS objavlja redno. Anonimizacijo izvede zato, ker s tem ščiti pacienta, obenem pa preprečuje medijski linč nad posameznimi zdravstvenimi delavci ali ustanovami ali kar celotnim cehom. Ob tem izbrana vodstva ustanov ob soglasju pacientov obvestijo o primeru. Na žalost doslej ugotavljajo, da vodstva bodisi zanikajo primere in pričakujejo reševanje sporov po rednih sodnih poteh, ali pa izpostavljeni primer pospešijo, a pri tem ne javijo nazaj, katere organizacijske ukrepe so ob tem sprejeli, da to ne bi bil osamljen primer. ZOPS bo pri tovrstnih primerih vztrajal na preverjanju primerov kot priložnosti za učenje. Zanikanje ali izmikanje ni znak dobre kulture varnosti.

ZOPS še ugotavlja, da številni pacienti ne želijo poročati o svojih primerih. Dva takšna primera sta se zgodila tudi na Strokovni konferenci, kjer kljub anonimizaciji pacienta nista upala nastopiti javno. Ob tem na ZOPS opozarjajo, da vztrajanje ustanov pri sodnih postopkih ni v korist pacientov, saj v spise bodisi ne pridejo neuradno sporočene informacije, ki jih zdravstvena ustanova ali delavec ne želi zapisati, ali pa prepogosto pride do prelaganje odgovornosti na druge ali na izgovarjanje na številne predpise. Ob vsem tem je pacient porinjen v stran.

Kot na posebej škodljivo in skoraj ponarodelo prakso, ki jo želijo v dogovoru tako z Ministrstvom za zdravje kot z Zdravniško zbornico Slovenije izkoreniniti, je dilema pacienta, ki je ujetnik svojega slabega zdravstvenega stanja. V takih primerih v teh dneh poteka dogovarjanje z obema stranema, da bi morala biti vsaka izjava v slogu "naročilo čez toliko mesecev ali za denar jutri tam" izrecno preganjana in sankcionirana kot huda kršitev tako obstoječe zakonodaje kot medicinske etike. ZOPS pri tem vztraja, da je potrebno primere objavljati anonimizirano, obenem pa razvija sistem za tovrstne prijave na osnovi mednarodnih praks.

Priloge:

- Priloga 1 – Strokovna konferenca
- Priloga 2 – Dan odprtih vrat
- Priloga 3 – Zbornik o normativni urejenosti področja kakovosti v zdravstvu
- Priloga 4 – SZO o Svetovnem dnevu varnosti pacientov
- Fotografije z Novinarske konference, Foto Bobo:
<https://drive.google.com/drive/folders/1vx1i1RWk6NZr1qBsnW0FaoC1RhxFsoi?usp=sharing>

Povezave:

- fotografije s Strokovne konference in Dni odprtih vrat:
<https://photos.app.goo.gl/hHDDaEbrUMUSuvXTA>
- spletna stran Strokovne konference: www.zveza-pacientov.si/konferenca
- spletna stran Dneva odprtih vrat: www.zveza-pacientov.si/dan-odprtih-vrat

Zveza organizacij pacientov
Slovenije

- spletna stran primer Medved:
<https://www.zveza-pacientov.si/novice/anonimizirana-zgodba-1-primer-medved>
- spletna stran primer Velikonja: <https://www.zveza-pacientov.si/novice/anonimizirana-zgodba-2>

Za dodatne informacije kontaktirajte generalnega sekretarja Gregorja Cuzaka,
gregor.cuzak@zveza-pacientov.si, 041 455 554

Sporočilo za javnost in ostala gradiva so objavljena v Novinarskem središču na spletni strani
www.zveza-pacientov.si/press.